

Een mechanisme ter voorkoming van foltering en mishandeling van personen die van hun vrijheid zijn beroofd? Ja, maar niet tegen elke prijs!

26 juni 2022

26 juni 2022 is de internationale dag van de steun aan slachtoffers van foltering. Gelegenheid voor verenigingen die opkomen voor de rechten van mensen die van hun vrijheid zijn beroofd om eraan te herinneren dat België het Facultatief Protocol bij het VN-Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandelingen of bestraffingen (OPCAT) nog steeds niet heeft geratificeerd. Zodra een land dit protocol ratificeert, is het verplicht een onafhankelijk "nationaal preventief mechanisme" (NPM) op te zetten om toezicht te houden op elke plaats waar mensen, kinderen of volwassenen van hun vrijheid zijn beroofd. Het voornaamste doel van het OPCAT is te voorkomen dat de grondrechten van personen die van hun vrijheid zijn beroofd geschonden worden en ervoor te zorgen dat deze preventieve opdracht in het hele land op dezelfde wijze wordt uitgevoerd.

OPCAT, EEN LANGVERWACHTE RATIFICATIE

In 2005 ondertekende België het OPCAT, maar bijna 17 jaar later is het nog steeds niet geratificeerd. Vandaag is België een van de laatste landen in de Europese Unie zonder NPM. De oorzaak van deze vertraging? Het gebrek aan politieke moed om het orgaan aan te wijzen dat met het NPM zal worden belast. De federale regering beroept zich op de complexiteit van de Belgische institutionele architectuur om deze vertraging te rechtvaardigen.

Desondanks zegt de minister van Justitie dat hij dit dossier snel wil afronden. Van de verschillende mogelijke opties zou de federale regering vasthouden aan die van een college van ombudsmannen dat de functies van het NPM zou uitvoeren. De Federale Ombudsman en de regionale en communautaire ombudsmannen zijn onafhankelijke instellingen die zijn opgericht door de overeenkomstige parlementaire vergaderingen; hun taak bestaat erin klachten van burgers over bestuurlijke autoriteiten te behandelen. Als zij het Belgische NPM worden, zullen de ombudsmannen van het federale niveau en van de gewesten en gemeenschappen naast hun bemiddelingstaken ook preventietaken uitoefenen op alle plaatsen van vrijheidsberoving.

KIEZEN VOOR DE GEMAKKELIJKE OPTIE TEN KOSTE VAN EFFICIËNTIE EN LEESBAARHEID

Volgens de federale regering heeft de optie van een college van ombudsmannen het voordeel dat er geen nieuwe instelling wordt gecreëerd in het nu al ingewikkelde institutionele landschap. Een zorg die misschien terecht is, maar toch kan de regering niet voorbijgaan aan de noodzaak om een doeltreffend instrument te creëren. Of zoals Joost Depotter, lid van Vluchtelingenwerk Vlaanderen en Move, uitlegt: "De oplossing van het opsplitsen van de bevoegdheden van een NPM ten gunste van ombudsmannen zal tot een onoverzichtelijke warboel leiden met legio coördinatieproblemen." Door het NPM op collegiale wijze aan de ombudsmannen van de verschillende machtsniveaus toe te vertrouwen, wordt dit ook onleesbaar voor wie er in de eerste plaats van zou moeten profiteren, namelijk de personen die van hun vrijheid zijn beroofd.

Onze organisaties herinneren eraan dat er andere oplossingen waren overwogen die meer in overeenstemming zijn met de verplichtingen van het OPCAT.

Ter gelegenheid van de Internationale Dag voor slachtoffers van foltering en 17 jaar na de ondertekening van het OPCAT, herinneren onze organisaties opnieuw aan de dringende noodzaak om een NPM op te richten. Zij dringen er bij de Belgische autoriteiten op aan niet te kiezen voor de 'gemakkelijke' oplossing. Die houdt het risico in dat de dwingende doelstelling om een nationaal bevoegd en volledig doeltreffend NPM op te zetten voor een onafhankelijk en onpartijdig extern toezicht op alle plaatsen waar mensen van hun vrijheid zijn beroofd, niet wordt bereikt.

Contactpersonen:

- Fr: Christophe D'Aloisio (ACAT-Belgique) Email: christophe@acat.be. T: 0477/58.41.30.
- Nds: Joost Depotter (Vluchtelingenwerk Vlaanderen) Email: joost@vluchtelingenwerk.be. T: 0478/59.97.20.

Vind [hier](#) onze aanbevelingen terug

Vind [hier](#) onze (Franstalige) video waarin we OPCAT uitleggen terug:

Logo's van de ondertekenende organisaties:

